

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ФАКТОРИ ЗНИЖЕННЯ ЇЇ СОБІВАРТОСТІ

Шинкаренко І.І.,

студент факультету економіки і менеджменту

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

В сучасних умовах успішна діяльність кожного підприємства залежить від рівня економічної ефективності виробництва готової продукції. Облік готової продукції, а також її реалізації є важливою проблемою в діяльності сучасних підприємств України, тому що завдяки виробництву готової продукції вони отримують та максимізують свій прибуток. Отже, удосконалення організації обліку виробництва готової продукції від її реалізації є основним способом досягнення соціальної та економічної ефективності в діяльності підприємства. Вирішення проблем обліку готової продукції та її реалізації в умовах посиленого режиму економії і ресурсозбереження можливе за наявності у суб'єктів управління своєчасної, повної, правдивої інформації про фактори, що впливають на собівартість, а також майбутні фінансові результати від реалізації готової продукції. Саме підвищення якості продукції є одним із основних шляхів покращення ефективності виробничого процесу, що залежить від матеріалів виробництва та стимулювання працівників і вимог споживачів.

Операції, пов'язані з рухом готової продукції, відображаються на рахунку 26 «Готова продукція» відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [2].

Для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій призначено рахунок 23 «Виробництво». Прямі матеріальні, трудові

та інші прямі витрати, а також розподілені загальновиробничі витрати відображаються за Дт рахунку 23. За Кт рахунку 23 відображається, зокрема, вартість фактичної виробничої собівартості завершеної виробництвом готової продукції [2].

Аналітичний облік готової продукції ведеться за видами готової продукції. Організація обліку готової продукції та процесу її реалізації має такі завдання:

- своєчасне оформлення первинних документів з обліку готової продукції;
- забезпечення контролю готової продукції на складах підприємства;
- визначення кількості та вартості відвантаженої продукції (за обліковими цінами);
- своєчасне відображення операцій з відвантаження і реалізації продукції;
- своєчасне відображення операцій розрахунків з покупцями та замовниками;
- визначення заборгованості покупців та замовників перед підприємством за відвантаженою їм продукцією згідно з договорами;
- забезпечення контролю за виконанням плану випуску і реалізації продукції;
- визначення собівартості готової продукції в процесі її реалізації;
- облік витрат, пов'язаних із збутом продукції, а також просування їх на споживчому ринку;
- визначення фінансового результату від реалізації продукції.

Облік готової продукції повинен забезпечити контроль за виконанням завдань з випуску продукції згідно з договірним асортиментом на всіх стадіях її руху, зберігання готової продукції, своєчасним оформленням документів на відвантаження. Облік готової продукції включає такий комплекс робіт, при виконанні яких забезпечується своєчасний і якісний облік виробництва, випуску та реалізації готових виробів не тільки в цілому за звітний період, але і за коротші проміжки часу, контроль за цілісністю і своєчасним відвантаженням готової продукції покупцям [1].

Сільськогосподарське виробництво має декілька видів продукції в межах одного виробничого процесу. Тобто, вирощуючи цукрові буряки одержуємо коренеплоди та гичку, виробляючи зерно одержуємо полову, солому, зерновідходи. Тому сільськогосподарська продукція розподіляється на основну – заради якої ведеться виробництво (зерно, коренеплоди), супутню – коли отримують декілька рівноцінних видів продукції (солома і треста по льону) та побічну – таку, яка не є метою виробництва, але без отримання якої не можна обійтися (солома) [1].

Звичайно для отримання декількох видів продукції внаслідок одного виробничого циклу потрібно розробляти спеціальні методичні підходи віднесення витрат та визначення собівартості. Ще одна особливістю рослинництва є нерівномірний розмір різних статей витрат на виробництво різних видів продукції [2].

Сільськогосподарське виробництво є унікальним по своїй суті, тому ми вважаємо використовувати в них традиційні методики неправильно і неефективно. Формуючи вимірювання витрат і собівартості у сільському господарстві науковці радять за первісну точку брати не особливості самого сільськогосподарського підприємства, а фактори формування витрат в ньому [4].

Формування виробничих витрат у сільськогосподарських підприємствах можна вважати те, що формування цін на продукцію сільського виробництва відбувається в умовах наближеної конкуренції, а саме чималій кількості продавців. В той час, коли формування ціни на ресурси відбувається в умовах слабкої конкуренції.

Ось чому відбувається дисбаланс цін на сільськогосподарську продукцію і ресурси, котрі потрібні для виробництва. Це головна причина, чому собівартість сільськогосподарської продукції неодноразово наближається до ринкової ціни, а в деяких випадках буває більшою.

Підсумовуючи, виділимо основні фактори зниження собівартості (рис 1).

Введення у виробництво якісних сортів насіння,
раціональне використання обривів і т.д.

Рис. 1. Основні фактори зниження собівартості сільськогосподарської продукції

Наведені вище фактори дозволять зменшити витрати до нормального рівня. Висновки. Можна стверджувати те, що формування витрат і розрахунок собівартості мають базуватись на специфічних методиках, адаптованих до сільського господарства. Це дозволить покращити номенклатури витрат; об'єктивно оцінювати витрачені ресурси сільськогосподарського виробництва, впроваджувати функціонально-технологічну структурування витрат, щоб достеменно відображувати реальний механізм формування витрат.

Значний недолік в обрахунку собівартості – серйозне укрупнення номенклатури витрат, об'єднання в окремі статті витрат, які відображають різні виробничі процеси. Пропонуємо розробку науково обґрунтованої номенклатури калькуляційних статей для вдосконалення обліку витрат і калькуляції собівартості [3]. Номенклатура статей має вагоме значення для визначення об'єктивних причин відхилення фактичної собівартості від планової, внаслідок чого приймають найбільш ефективні управлінські рішення щодо перевитрат праці, фінансових та матеріальних ресурсів а також залучення у виробництво невикористаних внутрішньогосподарських резервів подальшого зниження собівартості продукції.

Література:

1. Баришевська І. В. Формування собівартості продукції рослинництва та шляхи її зниження на сільськогосподарських підприємствах / І. В. Баришевська, Т. І. Чаюн // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки. – 2017. – №7. – С. 70 – 76.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bukgalter911.com/normativnayabaza/instrplanrah/planrah/instrukciyaprozastosuvannya1021038.html>

3. Обліково-аудиторське забезпечення розвитку земельних відносин: колективна монографія / [В.М. Жук, Ю.С. Бездушна, Б.В. Мельничук та ін.]. – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2013. – 234 с.

4. Яковлева Ю.С. Методичні підходи до визначення собівартості продукції сільськогосподарських підприємств / Ю.С. Яковлева // Вісник ХНАУ, Серія «Економіка АПК і природокористування». - 2008. - № 9. – С. 239-247.